

УЧИЛИЩНОТО НАСТОЯТЕЛСТВО КЪМ ОУ “ЕЛИН ПЕЛИН” – БУРГАС

XX състезание по български език и литература за ученици от I до VII клас

„ОБИЧАМ ТЕ, БЪЛГАРСКА РЕЧ!”

Бургас, 24.03.2019 г.

VII клас

УВАЖАЕМИ УЧЕНИЦИ,

Тестът съдържа 25 задачи по български език и литература.

Задачите са два вида: със структуриран отговор с четири възможности за отговор, от които само един е верният, и със свободен отговор.

Отговорите отбелязвайте със син цвят на химикалката в бланката за отговори. Можете да работите и върху теста, но напомняме, че бланката за отговори е официалният документ, който ще се оценява. Поради това е задължително верните според вас отговори да отбелязвате внимателно в бланката за отговори.

За да отбележите своя отговор, срещу номера на съответната задача зачертайте със знака X буквата на избрания от вас отговор.

Например:

Ако след това прецените, че първоначалният ви отговор не е верен, запълнете кръгчето с грешния отговор и зачертайте със знака X буквата на друг отговор, който приемате за верен.

Например:

За всяка от задачите със свободен отговор в листа за отговори е оставено празно място. Използвайте това място, за да запишете своя отговор.

Ако след това прецените, че записаният отворен отговор не е верен, задраскайте го с хоризонтална черта и запишете над него отговора, който според вас е правилен.

Запомнете! Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, чиято буква е зачертана със знака X. За всяка задача трябва да е отбелязан не повече от един действителен отговор.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Прочетете текста и разгледайте изображенията, за да изпълните задачите от 1. до 7. включително.

Намираме се в местността Мишкова нива, близо до град Малко Търново. Тук, на юг от Голямата могила, е най-старото тракийско светилище в Странджа планина. Уникално е. Представлява и гробница, и храм. Всичко е забулено в загадки и мистерии.

Паметниците на културата тук дълго време са били недостъпни за посетителите, тъй като районът е гранична зона с Република Турция. Първото, което прави впечатление, е мраморната ротонда¹, оградена с два концентрични кръга. **Култовото** място в чест на Аполон Аулариок представлява монументален градеж от 3 реда блокове от бял местен мрамор с външен диаметър 25 м и височина 1,80 м. В центъра на кръга е локализиран входът на куполната гробница, дромосът² към която е бил покрит с каменни плочи. Днес тук го няма триъгълния фронтон³ с изображенията на щит, копие и две разтворени длани, чиято символика налага **табу** за непосветени простосмъртни, лишени от правото да надзъртат в обредните тайнства само за избрани.

Ние сме тук в защита на археологическия обект, който в програмата „Нашата Европа“ е сред седемте най-застрашени паметника на културата за 2014 г. Въпреки нездравия интерес от страна на иманярите светилището и куполните гробници са изключително съхранени. С падането на загражденията на кльона⁴ комплексът, впечатляващ с уникалността си, не се охранява, тъй като областната управа не осъзнава значимостта му. Трябва да се извърши реставрация и да се маркира ходова линия за посетители. Обектът се нуждае от водач, пък и не е безопасен, защото някои мегалити⁵ са подпрени с дървени греди.

Речник:

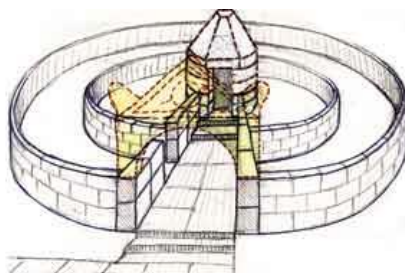
ротонда¹ – кръгла постройка

дромос² – друм, път, пътека

фронтон³ – архитектурен триъгълен елемент, поддържан от колони

кльон⁴ – междудържавна, забранена гранична зона, оградена с телена мрежа

мегалити⁵ – огромни, тежки камъни

1. Графична реконструкция на храмовия комплекс (без входа и фронтоната)

2. Снимка от въздуха, показваща днешното състояние на комплекса

3. Графично изображение на входа и фронтоната на храмовия комплекс

1. Според текста същественият повод за неговото написване е:
 - А) ограниченият достъп до археологическия комплекс край Малко Търново;
 - Б) снетата забрана за туристически посещения в местността Мишкова нива;
 - В) рекламирането на обекта след премахване на загражденията на кльона;
 - Г) защитата на застрашените паметници на културата в граничната зона.

2. Кое твърдение НЕ е вярно за изображенията към текста?
 - А) Графичната реконструкция възпроизвежда храмовия комплекс без арката и фронтоната.
 - Б) Графично е изобразен входът с арката, на която е поставен триъгълният фронтон.
 - В) Издълбаните в блоковете ритуални корита са изобразени на външния мраморен кръг.
 - Г) Самолетната снимка отразява пораженията на времето върху светилището.

3. Кое твърдение е вярно според текста и изображението?
 - А) Близо до храмовия комплекс се намират жилищата на жреците.
 - Б) По каменния дромос се стига до кръглата куполна гробница.
 - В) Каменната ниша молещите използвали за дарохранителница.
 - Г) При траките очевидно е бил силно развит култът към слънцето.

4. Текстът НЕ засяга хипотезата, че комплексът в Мишкова нива е:
 - А) култово място в чест на Аполон Аулариок;
 - Б) и гробница, и храм;
 - В) обсерватория, свързана с култа към слънцето;
 - Г) тракийско светилище.

5. Каква информация за култовия комплекс липсва в текста?
 - А) за точното време на неговото функциониране;
 - Б) за географското му място и разположението му;
 - В) за размерите на външния концентричен кръг;
 - Г) за включването му в програмата „Нашата Европа“.

6. С коя дума е уместно да се замени подчертаната дума *култовото* според сферата на общуване, с която се свързва текстът?
 - А) култивираното;
 - Б) суеверното;
 - В) свещеното;
 - Г) мистичното.

7. Коя от посочените думи е синоним на подчертаната дума в текста дума *табу*?
 - А) забрана;
 - Б) глоба;
 - В) присъда;
 - Г) наказание.

Прочетете изречението от текста и изпълнете задачи от 8. до 11. включително.

С падането на загражденията на кльона комплексът, впечатляващ с уникалността си, не се охранява, тъй като областната управа не осъзнава значимостта му.

- 8. Кое твърдение за изречението е вярно?**
А) сложно съчинено изречение с обособена част;
Б) сложно съставно изречение с обособена част;
В) сложно смесено изречение с обособена част;
Г) просто изречение с две обособени части.
- 9. Каква е функцията на първата и втората запетая в изречението? Запишете в бланката за отговори.**
- 10. Колко прости изречения съдържа сложното изречение?**
А) 2; Б) 3; В) 4; Г) 5.
- 11. Преобразувайте глаголните форми в изречението в преизказни глаголни форми. Запишете ги в бланката за отговори.**
- 12. Преобразувайте изречението в сложно съставно и го запишете в бланката за отговори.**
- С падането на загражденията на кльона комплексът, впечатляващ с уникалността си, не се охранява.*
- 13. Като имате предвид информацията от текста и от изображенията, запишете в бланката за отговори три примера за липсата на необходимите грижи за археологическия комплекс в Мишкова нива.**
- 14. В кое изречение допуснатата пунктуационна грешка е при обособена част?**
А) Тази първа камера е само великолепно предверие зад което се крият нови изненади.
Б) А следващата врата отворена от едната страна, води към склад с нови съкровища.
В) Тя е била разбивана вероятно наскоро след погребението но разрушенията са незначителни.
Г) Древният печат на външната врата е показвал че никой не е влизал повторно в гробницата.
- 15. Кое от изреченията е сложно съставно изречение?**
А) Ние прехвърлихме баира и се спуснахме по каменистата пътека надолу.
Б) Търкулнало се гърнето, та си намерило захлупката.
В) Неговата голяма и бяла къща, в която живееше многолюдното семейство, беше на лично място сред селото.
Г) Хората, пострадали от поредното наводнение, се нуждаят от вашата помощ.

16. Преобразувайте пряката реч в изречението в непряка, като спазите правилата за пунктуационно оформяне и запазете основното глаголно време. Отговорът си запишете в бланката за отговори.

Археологът, изследващ историята на траките, споделя:

– *Лишени от своята писмена традиция, те не могат да разкажат сами за себе си, за своята религия и култура.*

17. Препишете текста, като редактирате допуснатите правописни, граматични и пунктуационни грешки. Редактираният текст запишете в бланката за отговори.

В колтурната памет на човечеството ще се сахранят завинаги думите на апостолът на българската свобода Васил Левски: „Един народ, които не извоюва сам свободата си, не може да я заслужи“. Той е единствената историческа личност в вековната българска история, на който народът е отредил името апостол обкичил го е с ореола на святос, както заради безаветната си преданост към революционното дело, така и заради изключителната си нравствена чистота и духовна извисенос.

18. Кое твърдение НЕ е вярно едновременно за Добри Чинтулов и за Христо Ботев?

- А) Учили са в град Одеса.
- Б) Работили са като учители.
- В) Творили са през Възраждането.
- Г) Загинали са в битка.

19. Кое твърдение за стихотворението „Стани, стани, юнак балкански“ и II глава на повестта „Немили-недраги“ е вярно?

- А) И в двете творби сънят метафорично внушава примирението с робството и унижителното бездействие на българите.
- Б) В стихотворението сънят е метафора на робското примирение, а в повестта е утеха и отмора за изстрадалите хъшове.
- В) И в стихотворението, и във втора глава на повестта сънят е пророчество за изпълнените в бъдещето мечти за свобода.
- Г) И двете творби въвеждат образа на съня като измислен свят, в който борецът за свобода може да избяга от реалността.

20. Кой от дадените образи присъства и в четирите творби: в стихотворенията „Стани, стани, юнак балкански“, „Вятър ечи, Балкан стене“, „На прощаване в 1868 г.“, както и в повестта „Немили-недраги“?

- А) пушката; Б) лъвът; В) знамето; Г) либето.

21. Какво изразно средство НЕ съдържа изречението?

На, тя е там, усмихва им се, вика ги, говори им, показва им небето си, показва им огнищата им, възпоминанията им, мечтите им...

А) синекдоха; Б) градация; В) олицетворение; Г) оксиморон.

22. Чие мнение е пресъздадено с преизказните глаголни форми от „Българският език“?

*Не си можал да въплътиш във теб
създанията на творческата мисъл...*

А) на хулителите на българския език; Б) на всички българи;
В) на лирическия говорител; Г) на поета Иван Вазов.

23. Попълнете таблицата в бланката за отговори, като запишете името на лирическия герой (лирическите герои), който произнася думите.

А) „Търчете! Тамо са райте!“...

Б) Нека. Но ний знаем, че в нашто недавно,
свети нещо ново, има нещо славно
що гордо разтупква нашите гърди...

В) „Млади опълченци,
венчайте България с лаврови венци!
на вашата сила царят повери
прохода, войната и себе дори!“

Г) „България цяла сега нази гледа,
тоя връх висок е: тя ще ни съзре,
ако би бегали: да мрем по-добре!“

24. Попълнете таблицата, като в първата колона запишете буквата, а във втората – цифрата пред името на героя, за когото се отнася съответният цитат.

А) „...(той) остана из един път без средства и изложен на тая най-първа и най-жестока нужда – гладът.“

Б) „...настоящото му се виждаше тежко и безславно (...).“

В) „...сега е здрав левент и се нарича майор П.“

Г) „...погледът му, зверски и люсветеше под високата му космата черкезка гугла.“

1. Джамбалазът
2. Бръчков
3. Странджата
4. Внучето на Илийца

25. Запишете в 2 – 3 изречения в бланката за отговори какво е внушението на стиховете от творбата „Българският език“:

*Ох, аз ще взема черния ти срам
и той ще стане мойто вдъхновение...*

Дидактическа задача: Прочетете текста и го преразкажете подробно от името на неутрален разказвач.

ИЗ „СЛАВЕЯТ И РОЗАТА”

Оскар Уайлд

- Тя каза, че ще танцува с мен, ако ѝ донеса червени рози – възкликна младият студент, - но в цялата ми градина няма нито една червена роза!

Славейт го чу от гнездото си на дъба, погледна през листата и се зачуди.

- Нито една червена роза в цялата ми градина! – възкликна студентът и хубавите му очи се напълниха със сълзи. – Ах, от какви дребни неща зависи щастието! [...]

- Ето най-послед един истински влюбен – каза славейт. – Нощ след нощ съм пял за него, макар и да не го познавах, нощ след нощ съм разказвал за него на звездите и сега го виждам! [...]

- Принцът дава бал утре вечер – мълвеше младият студент – и моята любима ще бъде между поканените. Ако ѝ занеса червена роза, тя ще танцува с мен до зори! [...] Но в градината ми няма червена роза и затова ще седя самотен и тя ще ме отмине. Тя не ще ми обърне внимание и това ще съкруши моето сърце.

- Той безспорно е истински влюбен – каза славейт. – Това, за което аз пея, той изстрада; което е радост за мен, за него е мъка. Наистина любовта е чудно нещо. Тя е по-скъпоценна от изумрудите и струва повече от хубавите опали! [...]

- Музикантите ще седят в галерията – продължаваше младият студент – и ще свирят на струнните си инструменти, а моята любима ще танцува под звуците на арфа и на цигулка! [...] Но с мен тя не ще танцува, защото не мога да ѝ дам червена роза.

Той се хвърли на тревата, зарови лицето си в ръце и зариди! [...]

Славейт разбираше странната мъка на студента – той се смълча на дъба и се замисли за тайната на любовта.

Изведнъж той разпери кафявите си крила за полет и се зарея във въздуха! [...]

Насред моравата имаше прекрасен розов храст, славейт го видя, спусна се към него и кацна на малка вейка.

- Дай ми една червена роза – извика той – и аз ще ти изпея най-сладката си песен!

Ала храстът поклати глава.

- Моите рози са бели – отговори той, - бели като морската пяна и по-бели от снега на планината. Но иди при моя брат, който расте отвъд стария слънчев часовник, може би той ще ти даде каквото искаш.

Тогава славейт отлетя при розовия храст, който растеше отвъд стария слънчев часовник.

- Дай ми една червена роза – извика той – и аз ще ти изпея най-сладката си песен!

Ала храстът поклати глава.

- Моите рози са жълти – отговори той, - жълти като косата на русалка, която седи на кехлибарен трон! [...] Но иди при моя брат, който расте под прозореца на студента, и може би той ще ти даде каквото искаш.

Тогава славейт отлетя при розовия храст, който растеше под прозореца на студента.

- Дай ми една червена роза – извика той – и аз ще ти изпея най-сладката си песен!

Ала храстът поклати глава.

- Моите рози са червени – отговори той... Но зимата е смразила жилите ми и мразът е нахапал пъпките ми, и бурята е изпочупила клоните ми, тъй че няма да имам никакви рози тази година.

- Една червена роза е всичко, което искам! – извика славейт. – Само една червена роза! Няма ли начин, по който бих могъл да я получа?